

Poelen zijn een belangrijk onderdeel van het maasheggenlandschap. Ze vormen het leefgebied voor tal van planten en dieren, waaronder veel amfibieën, libellen, waterkevers en water- en moerasplanten.

CAMPAGNE VAN START

De VNC onthult eerste Icoonlandschap

Op 14 april is het Zuid-Limburgse Noorbeek benoemd tot het eerste 'Icoonlandschap' van Nederland. Niet alleen vanwege de schoonheid en toegankelijkheid van het landschap, maar ook vanwege de uitbundig gevierde tradities zoals de processie, het koningsvogelschieten en het 'Denhalen' ter verering van de Ierse patroonheilige Sint Brigida.

Stel, je bezoekt een stad. Je zoekt op Google naar 'beste restaurants'. Voor je het weet, bieden zich meerdere sites aan, die je allemaal vertellen waar je heen moet. Dit is dan nog zonder Michelinsterren en -gidsen. Daar zijn weer aparte sites voor. Datzelfde kun je je voorstellen als je googelt op 'beste of mooiste landschappen', want het oog wil ook wat. En geef maar toe, er is ook veel lelijkheid in Nederland: oprukkende hoogbouw en bedrijvenblokkendozen, kassen en vierbaans voortrazend verkeer. En de landbouwgebieden zijn ook verre van romantisch, met hun geel doodgespoten weilanden en akkers en nauwelijks meer een kronkel, bloemetje of rustiek boerderijtje.

VERENIGING NEDERLANDS
CULTUURLANDSCHAP

Te vaak 'net niet'

Vaak zijn het ook van die 'net-niet-situaties': een prachtige Limburgse kasteelboerderij, ingeklemd tussen bedrijfshallen en op- en afritten van een snelweg. Een verdwaalde 17e eeuwse poldermolen, gestrand tussen de Betuwelijn en een snelweg. De Slotbosse Toren in het Brabantse Oosterhout. Of een prachtige Friese kop-hals-rompboerderij, als enig fraai bouwsel overeind gebleven op een bedrijventerrein. Zo is het ook vaak met landschap: omgeven door zo veel dissonanten dat je het niet meer vrij kunt beleven.

Maar wat nu als er een lijst, een kaart, zou bestaan met werkelijk de allermooiste gave landschappen van ons land? En dan niet zoiets als de Oostvaardersplassen, met behalve veel dode bomen en beesten ook nog de hoogbouw van zowel Lelystad en Almere in beeld, en de langsrzende intercity met in de verte de in de zon glinsterende auto's op de Knardijk. Ook niet het middel-

eeuwse landschap, van voor Rembrandts tijd, gelegen tussen Bilderdam en Uithoorn, maar opgesloten tussen kassen, kassen en nog eens kassen.

Nee, het zou mooi zijn als er een kaart of lijst was van, zoals gezegd, de allergaafste, mooiste, liefelijkste landschappen waar je je echt niet aan bekocht voelt, waar je je geen buil aan valt, en waar je geen blauwtje mee loopt. Van die landschappen waar je een weekeindje of midweek heen kunt gaan en waarbij eigenlijk iedereen verbaasd is dat ze nog bestaan. Plekken waar je zo naartoe kunt. Met een verhaal waarbij je denkt: dat kan niet waar zijn. Liefst natuurlijk met leuke hotels, B&B's en restaurants. En helemaal mooi als die plekken dan ook nog een oorspronkelijk streekeigen bouw en tradities hebben.

Plekken waarvoor je normaal naar het buitenland gaat, maar waardoor je je nu eens in eigen land wilt laten verbazen.

Start Campagne Icoonlandschappen

Wij gaan die lijst en kaart maken. Alleen niet op stel en sprong, maar we zijn begonnen! Zaterdagavond 14 april is het Zuid-Limburgse Noorbeek (gemeente Eijsden-Margraten) benoemd tot het eerste 'Icoonlandschap' van Nederland. De benoeming werd feestelijk bekendgemaakt tijdens het massaal bezochte 'Denhalen', een jaarlijkse traditie die dateert uit 1634 en sindsdien iedere tweede zaterdag na Pasen wordt gehouden. Een uitgelezen moment om dorp, bewoners en het prachtige landschap daar in het zonnetje te zetten.

De VNC wijst de komende jaren in Nederland meer Icoonlandschappen aan. Juist omdat de Rijksoverheid geen acht meer slaat op ons landschap, terwijl de achteruitgang daarvan gestaag doorgaat. Zelfs in onze Nationale Landschappen, nu de regering deze vaarwel heeft gezegd.

De titel Icoonlandschap is aan Noorbeek toegekend omdat het landschap door zijn bovengemiddelde schoonheid en toegankelijkheid bij uitstek voldoet aan zo'n iconische status. Ook de door het hele jaar verspreide uitbundig gevierde tradities, soms met middeleeuwse wortels, spelen hierin mee. Tradities zoals de processie, het koningsvogelschieten en het Denhalen ter verering van de Ierse

patroonheilige Sint Brigida, die het dorp tot op de dag van vandaag vrijwaart van veepest. Eén van de tradities heeft het zelfs gebracht tot immaterieel erfgoed.

In Noorbeek zijn oude koeien- en schapenrassen teruggekeerd in het heuvelland. Elders in het Noorbeekse landschap maken koeien steeds meer plaats voor paarden, wat geleid heeft tot een labyrint van heggen die diepte geven aan de talrijke panorama's.

Bovendien zijn de flora en de fauna van Noorbeek uniek te noemen. Soorten die elders goeddeels verdwenen zijn, komen hier soms zelfs talrijk voor. Denk aan steenuilen, dasen, vroedmeesterpadden, marters en zelfs

de wilde kat, die na honderd jaar afwezigheid weer is teruggekeerd.

Bij de benoeming van de Icoonlandschappen werkt de VNC samen met lokale partijen die ieder op hun manier en in hun eigen discipline bijdragen aan wat deze gebieden zo uniek maakt. De erkenning is daarmee een eerbetoon aan de mensen die het gebied iconowaardig maken.

De VNC hoopt dat de status als Icoonlandschap de komende jaren wordt uitgebreid als landschappen worden hersteld. We verwachten jaarlijks twee Icoonlandschappen bekend te maken. Genomineerde Icoonlandschappen zullen in vrijwel elke provincie te vinden zijn.

TRADITIES

Noorbeek kent vele, vaak eeuwenoude tradities. Het halen van de Sint Brigida-den is daarvan wel de meest karakteristieke. In 1634 beloofden de bewoners van Noorbeek aan Sint Brigida ieder jaar een boom voor haar kapel te plaatsen als zij het vee tegen ziekte zou beschermen. Het vee bleef gespaard en sindsdien vindt elke tweede

zaterdag na Pasen het 'Denhalen' plaats: de ongetrouwde mannen van het dorp halen een den uit het Bovenste Bos die vervolgens door de getrouwde mannen rechttop wordt gezet naast de Sint Brigida-kapel. Ook de processie (de Bronk) en het koningsvogelschieten maken deel uit van de nog altijd intens gevierde tradities.

DE UITREIKING

Boven: Herauten kondigden de onthulling van het eerste Icoonlandschap aan.

Midden: Directeur Jaap Dirkmaat deelde het heuglijke nieuws met het massale publiek.

Onder: Daarna sprak wethouder Armand Opreij van Landschap, Natuur en Cultureel Erfgoed van de Gemeente Eijsden-Margraten zijn dankbaarheid uit voor deze erkenning en droeg deze terecht op aan de bewoners van Noorbeek, die er immers voor gezorgd hebben dat het gebied al zo lang zo mooi is.

Roodborstje tikt tegen het raam

Het is een veelverspreid verhaal dat roodborstjes tegen ramen zouden tikken. En dat zal best zo zijn, anders was er geen kinderliedje over gemaakt. Volgens dat liedje is dat getik overigens abusievelijk in de winter te horen, en wil het roodborstje graag binnengelaten worden, vanwege de ontberingen die koude winters voor niet-wegtrekkende vogeltjes in petto plegen te hebben.

Maar niet alleen roodborstjes tikken tegen glas. Kraaien, fazanten, gele en witte kwikstaarten, vlaamse gaaien, pimpelmezen, merels, scholeksters, gewone eksters en ik weet niet wat aan vogels doen dit net zo goed. Allemaal tikken ze tegenwoordig tegen ruiten en autospiegels.

Vogels, zo wordt op internet uitgelegd, zien in de ruit of spiegel hun evenbeeld en daar vechten ze tegen. Ik woon in het bos, al zo'n dertig jaar, maar ieder jaar gebeurt het vaker en steeds meer vogelsoorten lijken met dit schijngevecht-virus besmet te raken. Blijdeer je de ruit of spiegel, dan gaat de vogel op zoek naar een andere ruit of spiegel. Daar gaat hij onstuitbaar door met zijn zelfgevecht, dat hij hooguit even onderbreekt om snel wat te eten of een hazenslaapje te doen.

Wat verklaart deze toename aan tik-incidenten? Er zijn in de loop der jaren natuurlijk veel ramen en spiegels bijgekomen; met elk nieuw huis of auto komen er meer bij. Maar zijn er ook meer vogelsoorten en meer individuen per soort? Rond mijn huis zag ik het kraaien doen, een pimpelmees, een gele en 'n witte kwikstaart. En één keer was het zowaar een roodborstje.

Wanneer je lang genoeg op dezelfde plek woont, zie je trends eerder. Zo kroop ik vroeger op handen en voeten door bramen en varens, op zoek naar dassenburchten. Maar nooit een teek gezien in die dertig jaar... En nu: teken bij duizenden. Zelf maar ingevuld dat het door klimaatverandering komt; ik heb er nooit een andere verklaring voor kunnen vinden die hout snijdt.

Maar waar die vogels hun zonnesteek vandaan hebben, geen idee tot dusver.

Jaap Dirkmaat, directeur

Zonnesteek en windeieren

Vrijwel iedereen weet dat het klimaat ongekend snel verandert en de wereldwijde bezorgdheid hierover groeit. Hiermee groeit ook de bereidheid het tij te keren. Dit leidt niet alleen tot klimaatakkoorden zoals dat van Parijs; ook worden steeds meer manmoedige pogingen gedaan snel en serieus werk te maken van de terugdringing van de wereldwijde CO₂-uitstoot. In Nederland is zelfs de staat op de vingers getikt door de rechter omdat ze te weinig deed om de CO₂-uitstoot terug te dringen.

Verslaafd aan fossiele brandstof: hoeveel energie verbruiken we eigenlijk?

Echter de inzet en opofferingsgezindheid moeten volgens vele deskundigen groot zijn, zoals in een oorlog. Wij zijn allemaal zelf de vijand in deze oorlog. Iedere menselijke aardbewoner is tot in zijn of haar haarvaten, bij geboorte reeds verslaafd aan fossiele brandstof.

De strijd die wij en de door ons gekozen volksvertegenwoordigers moeten voeren, is dus in wezen een innerlijke. Wij, de bevolking, moeten meegenomen worden in die strijd en we moeten allemaal afkicken. We moeten gaan geloven dat het kan en wel zo snel mogelijk. Er is al veel kostbare tijd weggetikt.

Ondertussen is buiten de oorlog om het klimaat al begonnen en schieten de initiatieven voor zonneparken en windmolens als paddestoelen uit de grond. In onze zoektocht naar zekerheden, feiten, getallen en oplossingen dienen wij echter te weten hoe groot onze totale verslaving, oftewel ons energieverbruik is. Gelukkig is er dan het CBS, onze trouwe en nuchtere rekenclub. Er zijn bijna geen vragen of het CBS heeft het antwoord. Het CBS schrijft om te beginnen met droge

ogen in zijn stukken dat Nederland de klimaatdoelstellingen uit het akkoord van Parijs niet gaat halen.

Vanuit het VN-klimaatverdrag redenerend hebben de onderzoekers zich bij de berekening van ons energieverbruik bovendien beperkt tot huishoudens, industrie en auto's; de internationale scheepvaart en het internationale vliegverkeer hebben zij niet meegeteld. Ook het eigen verbruik van de energiesector is niet meegeteld. Zij komen zo op 2090 petajoule per jaar.

Ons leek het toch van essentieel belang het werkelijke totale energieverbruik te weten. Dus dan maar noodgedwongen zelf uitzoeken, hier en daar gegevens bij elkaar harken. Check en dubbelcheck op de getallen. En dan rolt er een getal uit: **3274 petajoule** is het werkelijke totale energieverbruik van Nederland per jaar. Nogal aanzienlijk meer dan de 2090 petajoule van het CBS.

Gebrek aan regie en centrale sturing

Het kabinet wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Om aan deze enorme opgave te voldoen zou je verwachten dat er een groot masterplan klaarligt, met een – gezien de ernst van de situatie – centraal geleide klimaat-denktank. Dat er plannen B en C klaarliggen voor het geval sommige oplossingsrichtingen het om wat voor reden dan ook niet zouden halen. Dat de overheid de bevolking enthousiast aan de hand zou nemen om draagvlak te creëren teneinde de verplichte doelen toch te halen.

U voelt hem waarschijnlijk al aankomen: er is geen groot en meeslepend plan. Er is überhaupt geen plan. Er is geen centrale aanstu-

ring, geen klimaat-denktank en zelfs geen samenhangende berekening van de bierkaai die we als land te lijf moeten gaan. Ondertussen produceren Aziatische bedrijven de tot nu toe beste zonnepanelen ter wereld en storten bedrijven uit Aziatische maar ook andere windstreken zich op de Nederlandse subsidiestromen en boeren. Ze bieden hectareprijzen waar een boer nauwelijks nee tegen kan zeggen.

En zo ontstaat de situatie dat de overheid er geen blijk van geeft haast te hebben of enig teken vertoont dat het nu echt erop of eronder is, terwijl het haar grondwettelijke plicht is dit land bewoonbaar en leefbaar te houden.

Stel dat de overheid nu alle geschikte daken zou vorderen voor zonnecellen. Daarmee zou ze diep respect oogsten bij de bevolking. Hiermee zou namelijk in één klap ruim voorzien zijn in de energiebehoefte van alle huishoudens in Nederland. Een wezenlijk signaal, zeker wanneer je bedenkt dat op dit moment pas 1% van de geschikte daken benut wordt.

Vervolgens dient de overheid te communiceren dat deze vordering bij lange na nog niet genoeg is. Huishoudens maken namelijk maar 12,5% uit van het totale energieverbruik in Nederland (industrie en vervoer vervullen het leeuwendeel). Zo maak je de bevolking duidelijk dat we beginnen aan een wellicht lange mars, maar met een belangrijk doel voor ogen en in het vertrouwen dat er doortastend en met overzicht aan gewerkt wordt.

column

Foto: Valentijn te Plate

Links: Op dit moment wordt pas 1% van de geschikte daken gebruikt. Rechts: Zonder sturing en beleid zorgt de energietransitie er voor dat er straks nagenoeg geen plekken op zee of land zijn waar je geen wiek ziet of waar geen hectares landschap verdwijnen onder zonnepanelen.

Waardevolle landschappen bedreigd

Ondertussen, met nog 99% van de daken leeg, worden landbouwgronden bestormd voor de aanleg van zonneparken. De effecten van zonnepanelen op de bodem en biodiversiteit zijn nog nauwelijks onderzocht. De resultaten van de tot dusver uitgevoerde studies zijn echter verontrustend. De bodem onder zonneparken ligt er in de praktijk kaal en levenloos bij.

Toch circuleren er prachtige plaatjes met klaprozen en margrietten en zoemende bijen en grazende schaapskuddes rond zonneparken. Misschien wel daarom wordt zelfs zonder gêne voorgesteld om zonneparken te plaatsen in kwetsbare landschappen en ecologische verbindingzones, zodat die langs deze weg bekostigd, gerealiseerd of gered kunnen worden.

Zolang er nog onvoldoende bekend is over de effecten van zonneparken op biodiversiteit, geldt het voorzorgsbeginsel: voordat er op grote schaal zonneparken worden aangelegd, dient er onderzoek plaats te vinden. Wanneer er voldoende aanwijzingen zijn dat er negatieve effecten optreden, vereist het Europese en nationale natuurbeschermingsrecht dat er in de eerste plaats gezocht moet worden naar andere bevredigende oplossingen of locaties.

Het is dan ook onvoorstelbaar dat er steeds vaker stemmen opgaan om zonneparken bij uitstek toe te passen in kwetsbare landschappen en ecologische verbindingzones. 'Natuurontwikkeling met duurzame energie; een kans!', aldus het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant, H+N+S en Bureau Overmorgen. Het unieke Maasheggebied is door hen alvast ingetekend als potentieel zonnepark. Onder de zonnepanelen kan zich volgens

hen bloemrijk grasland ontwikkelen. Na vijftien jaar verdwijnen de zonnepanelen en 'blijft er natuur over'.

Verbazingwekkend genoeg geloven velen (ook natuur- en landschapsorganisaties) dat de zonneparken inderdaad maar tijdelijk zijn. Over twintig jaar zullen er immers zoveel andere vormen van groene energieopwekking zijn dat we de zonneparken niet meer nodig hebben. Een erg opportunistische gedachte, aangezien we momenteel amper in staat zijn 4% van ons energieverbruik groen op te wekken. Bovendien moeten er voor al die zonneparken aanpassingen worden gedaan aan het elektriciteitsnet, dat in Groningen en Drenthe al overvol is geraakt. Het verzwaren van het elektriciteitsnet kost jaren, een investering die TenneT en Enexis niet gaan doen voor een zonnepark dat er maar vijftien of twintig jaar ligt.

Bureaus en ondernemingen verdienen geld aan besluiteloosheid van de overheid

Ingenieursbureaus wachten gouden tijden voor zover die niet al zijn aangebroken. Zij hebben de dankbare taak op zich genomen om, bij gebrek aan regie en centrale sturing, de 380 gemeentes dan maar te helpen de CO₂-bierkaai in 380 stukjes op te knippen. Zij berekenen momenteel per gemeente de uitstoot, minus die van vliegtuigen, want daar wil in geen enkele berekening ook maar iemand aan beginnen. Zij maken plannen met een leuke spreiding tussen energiebesparing en iets op platte daken, maar daarbij haastig toevoegend dat dat nooit de oplossing kan zijn. En voor we er erg in hebben, staan er een zonnepark en vier windmolens tegen een natuurgebied aan of misschien wel erin!

Maar zoals gezegd, is er geen totaalplan; kop noch staart. Dit terwijl velen geld of een schoon geweten halen uit de transitie die niet gestuurd wordt, maar toch mooi overal de mogelijkheid biedt het gevoel te krijgen wezenlijk bij te dragen en goed bezig te zijn. 'Alle beetjes helpen, we zijn op de goede weg.' Geweldig toch? Doordat er geen doorzacht plan ligt, creëert de overheid haar eigen verzet en gaan we jarenlange bezwaarprocedures tegemoet, waardoor de klimaatdoelen van Parijs gevaar lopen.

Wat staat Nederland te wachten?

Voor zover wij weten, heeft men in geen enkele publicatie de ware noodzakelijke omvang voor ogen van de energietransitie, deze metamorfose die ons land en onze zee te wachten staat. In een poging de volle omvang van de energietransitie te bevatten, hebben we berekend hoeveel van de totale oppervlakte van ons land bedekt zou moeten worden met zonneparken en windmolens als we ons volledige energieverbruik op deze manier zouden willen opwekken. Wij zijn voor onze berekeningen uitgegaan van de efficiëntste zonnepanelen en windmolens die op dit moment verkrijgbaar zijn. Wanneer we de helft van ons energieverbruik door windmolens laten opwekken en de andere helft door zonneparken, en deze oppervlaktes op de kaart van Nederland projecteren, wordt de werkelijk omvang zichtbaar van wat ons te wachten staat... Op deze manier zijn er nagenoeg geen plekken op zee of land waar je geen wiek ziet of waar geen hectares landschap verdwijnen onder zonnepanelen.

De Rijksadviseur voor het Landschap maakt zich niet voor niets grote zorgen dat er zonder sturing een spreekwoordelijke confetti

over ons landschap wordt uitgestrooid. De meeste van die confetti zal landen waar je het omwille van het landschap het minst wilt, omdat daar de boeren zitten met leuke landschappen en geen opvolger; die zien wel een mooi pensioen in de energietransitie.

Gebrek aan grondstoffen

Uitzoomen is ook echt nodig: stel dat alle andere landen in de mondiale klimaatcrisis ook volop gaan inzetten op wind en zon, hoe zit het dan met de grondstoffen? Zijn er dan genoeg grondstoffen beschikbaar voor de fabricage van miljoenen windturbines en zonnepanelen? En voor de productie van de grote hoeveelheid accu's voor energieopslag

en katalysatoren om waterstof op te wekken voor hoogovens en vliegverkeer? Onze kinderen zullen al meemaken dat er onvoldoende indium of zilver is om zonnecellen te maken; en dat er geen dysprosium is, een metaal dat essentieel is voor het maken van magneten die in windturbines zitten.

Zonnesteek en windeieren

Uit alles blijkt dat het chronisch gebrek aan sturing en leiderschap leidt tot meer verzet, minder begrip, minder draagvlak, kostbaar tijdverlies en schade – hier of elders op de wereld – aan mens, milieu of biodiversiteit. De regering regeert en draagt het gezag en is nooit gevrijwaard van de taak het uiterste te

doen om haar volk te beschermen en te behoeden. Zo'n regering kan altijd een beroep doen op het volk waarover zij regeert, heeft een volksvertegenwoordiging die haar controleert en vele adviesraden en onderzoeksinstellingen om haar met raad en daad bij te staan.

Dus waar wacht zij op? Waarom heeft zij geen plan? We binden versnipperd en halfzacht de strijd aan met partijen die eigenbelang stellen boven algemeen belang, tegen een vijand die niet gekend en niet geschat is.

Als je ons zo bekijkt, leggen we windeieren, hebben we een zonnesteek of zijn we knettergek. Deernis voelen is inmiddels ongepast.

DE VNC EN DE ENERGIETRANSITIE

Begin mei heeft de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) een brief gestuurd aan de ministers Wiebes en Schouten inzake het gebrek aan regie rondom de energietransitie en de totale wildgroei aan zonneparken als gevolg hiervan, die ook nog eens in strijd is met Europees en nationaal natuurbeschermingsrecht. De VNC vraagt de verantwoordelijke ministers hoe zij zich denken te houden aan natuurbeschermingsverdragen, de Europese richtlijn voor de goede landbouwpraktijk en het klimaatverdrag van Parijs, en hoe zij willen voorkomen dat de wildgroei van zonneparken het verzet mobiliseert dat zij eigenlijk niet kunnen gebruiken.

Overigens heeft minister Wiebes, in antwoord op gestelde Kamervragen, zelf al aangegeven dat er nog weinig onderzoek gedaan is naar effecten van zonneparken op de biodiversiteit. In dit geval geldt dan het voorzorgsbeginsel: niet op grote schaal zonneparken aanleggen voordat er grondig onderzoek gedaan is naar de genoemde effecten. Alternatieven zijn voorhanden: lege daken, vuilnisbelten, geluidsschermen en-wallen en braakliggende gronden. Pas als deze benut zijn, komen landbouwgronden in aanmerking voor het plaatsen van zonnepanelen, en dan vooral de gronden die ecologisch nagenoeg niets meer voorstellen.

Totaal energieverbruik* van Nederland, uitgedrukt in 50% windparken op zee en 50% zonneparken op land

Onze kinderen zullen al meemaken dat de mijnen voor winning van essentiële grondstoffen uitgeput zijn.

Foto: J23RF

*Onder totaal energieverbruik verstaan we het energieverbruik van huishoudens, industrie, vervoer, internationaal vliegverkeer en scheepvaart vertrekkend uit Nederland, saldo energieomzetting, eigen verbruik energiesector en verliezen bij distributie. Bij de berekening van de oppervlakte zonneparken en windmolens zijn we uitgegaan van de meeste efficiënte zonnepanelen en windmolens die nu verkrijgbaar zijn. We hebben gekozen voor windparken op zee omdat die veel efficiënter zijn dan windparken op land. We komen dan uit op een totaal van 234.000 hectare aan zonneparken op land en 978.000 hectare windparken op zee.

Vlogs van Jaap Dirkmaat

De VNC maakt regelmatig vlogs met oprichter/directeur Jaap Dirkmaat. In deze korte video's vertelt Jaap over allerlei onderwerpen en actualiteiten die ons bezighouden in de wereld van natuur en (cultuur)landschap. Wist u bijvoorbeeld waarom er zoveel exotische insecten in Nederland zijn? Of bent u benieuwd naar een kijkje in het Engelse nationale park Dartmoor?

Bekijk dan eens een van onze vlogs. De vlogs zijn te vinden op nederlandscultuurlandschap.nl/video, op [facebook.com/cultuurlandschap](https://www.facebook.com/cultuurlandschap) en op twitter.com/NL_weer_mooi.

Vindt u de video's leuk? Deel ze dan vooral met uw vrienden en familie. Zo zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk mensen de vlogs te zien krijgen.

Betalingsherinnering

Samen met deze *Landschappelijk* is aan een aantal leden een herinnering meegestuurd voor de contributie van 2018. Heeft u deze ten onrechte ontvangen, neem dan contact op via 024 684 22 94 (op werkdagen van 9.00 -17.00 uur). Als u onlangs heeft betaald, mag u deze herinnering als niet-verzonden beschouwen.

Zomeractie 2018

Over enkele dagen ontvangt u post over de Zomeractie. Deze staat dit jaar in het teken van het herstel van een uniek Limburgs maasheggen-ensemble. Maasheggen aan de Limburgse kant van de Maas zijn heel zeldzaam geworden. Uw bijdrage zal ingezet worden om oeroude maasheggen te herstellen en delen ervan weer te vlechten.

Foto: Raymond Meussen

Onderhoud knotbomen

Foto: Raymond Meussen

Afgelopen maanden heeft Staatsbosbeer de VNC ingeschakeld voor een mooi project: honderden knotbomen met achterstallig onderhoud op de terreinen van Staatsbosbeheer tussen Oeffelt – Vierlingsbeek (Noord-Brabant) zijn door de groenploeg van de VNC onderhanden genomen.

Uw privacy

Het recente nieuws rondom de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zal u ongetwijfeld niet ontgaan zijn. Ook de VNC is gebonden aan de nieuwe privacywetgeving en voldoet aan de hierin gestelde eisen. De door u aan ons verstrekte persoonsgegevens worden uitsluitend gebruikt ten behoeve van onze ledenadministratie en worden in geen geval verstrekt aan derden.

U kunt op ieder moment uw bij ons bekende gegevens opvragen via 024 -684 22 94 of info@nederlandscultuurlandschap.nl. Indien u de Landschappelijk niet meer wenst te ontvangen of indien u wijzigingen in uw gegevens wilt doorgeven, kan dat tevens via deze kanalen.

Wij worden gesteund door

